

Urbarium omnium ecclesiarum seysenburgensis parochiae nonitet transcriptum
latinitatix fideliter certam ob causam donatum per Seb: Baude indig: loci
pastorem, in quo omnia continentur bona, inobilia et pronentus tum parochia-
lis quam filialium Ecclesiarum Anno 2do promotionis suae Dñi ⁱⁿ Jesu Christ u
MDCXCII 1695 die 20 Jan renovata fuit ratio filialis ecclae in Wudionstorff
coram multis Dñis in qua ratione habet ecclā adhuc coempto altari ex solito
forrllice ex aliis expositionibus ecclae adhuc superd in millis mad 18

in delitis mod 16

23 ^(th) apriori anno in parata pecunia Alem^{ae} ^{ht} ~~xxx~~ - 24 fl
4 X r

Anno 1692 die 13 novemb civam tribus vicinitatibus renonata fuit ratio
filialis ecclae S. Georgii Mart in Hoff vnde renonato altari-----

Die 30 Novemb 1694 renonata fuit ratio filialis ecclae S. Margarethae sahio
registro impromptu ob soludam campanam millii-----

1698 die 17 decem --- fuit renonata ratio fil. eccl. S. Margarethae --- in
qua ā duobus annis fuit inuentum pronentus ob expositam campanam nonam-----

Ecclesia S. Crucis.

Anno Dñi 1704 die 12. febr. syndici conuenennt cum dno Luca glitia sculptore
pro facondo altari S. Crucis pro 60 fl. 42 x sub syndicis Aushe Zerzegg A
Casparo Nahtgar Seb. Bavde Parochus seisenbergi Zalt alles

Lukhas Gliha *Pil. Thaber*

1696 die 26 novemb . ratio fil.eccl. S. Achatii et Nicolai (Trebča vas) --
in ab thurin audificatam nonam in fundamento --

Anno 1692 die 27 novembr ² ~~de~~ xterata fuit ratio et fil.eccl.S.Joannis in
Kozendorff inqua ob expositionem nonae arae exposuit --

1695 3.febr. ratio eccl. fil S. Petri in monte ab coemptam casulam quolliram
pro 32 fl.

Die 5 Dec.1813 ratio Capellane S.Antonii .. pro aedificatione thuriis rema=
sicerent 4 fl car.

Die 20 nov 1708 eccl. fil/ achitis et Nicolai ob thurini reformatam.

Stele, LXII,1924, str.11' - 13.

Litografirana knjižica : Sammlung des Localeinkommens von sammtlichen geistlich
chen Pfunden Trains 1861.Strani 160, mala .~~XXXXXX~~XXXXXX

Stele, LXXXII,7.11.1934, str.57.

Der Name des Ortes ist eigentlich jener der alten Burg der " Seisenburg", der fürstlich Auerspergischen Schlosses, das zu den ältesten in Krain gehört und mit seinen altersgrauen festen Mauern und Türmen und mit dem verwildeter Zwin= ger, auf einem rückwärts schroff abfallenden Hügel einen malerischen Anblick darbietet.

In der Gemeinde - Kanzlei fand ich nur ein Richter - buch, die Reihenfolge der Richter, Processsachen u.s.w. enthaltend, man zeigt mir auch dass wohlerhaltene Richterscepter aus Messing mit einer Inschrift vom Jahre 1642.

Das Marktsiegel mit der Jahreszahl 1712 zeigt das Auerspergische Wappen mit der Umschrift: " Gemein.Sig.in Morgt Seisenburg." ohne alles weitere Beiwerk.

MDZK: ^{M.F.} St.12,1.1886, str.CLX: "Max Über Archive
und Siegel der Städte und Märkte in Krain von
A.Dimitz.

Slika zunanjščine gradu

Il.Slov.1930,L.VI,št.13, str.97.

Odkrita je lovska scena z lovci na konjih in divjačino na eni ~~steni~~ steni, na drugi manjše lovske scene baročne dobe.

Stele, LXXXII, 7.11.1934, str.58.

V jugovzh. nadstr. ostanki renes. fresk, v okvirih in na eni steni, desno od njih dekorativna slikarija. Razložiti se da tu v ostenju enega okna dveh palm podobnih dreves z velikimi figam podobnimi sadeži.

Na steni pa s hrbtom vidna na črni štangi sedeča ptica, bržkone sokol in palmovo drevo z grozdi rozabarvastih sadežev, 16/17.stol.

Stele, CXXII, 15.5.1952, str.76.

Der Generalkonserv. macht auf den drohenden Verfall des umfangreichen, malerisch gelegenen Schlosses (Fig.79) aufmerksam. Aus den Innenräumen wurden die Türumrahmungen, Wappensteine, Öfen u.dgl. entfernt. Die Galerie im Hofe verlor ihre Baluster, die zu derselben führende Freitreppe ihre Stufen. Im vergangenen Winter ist das Dach über dem Westtrakt eingestürzt, jenem des Nordtraktes droht binnen kurzem das gleiche Schicksal. Die Z... verwendet sich für die Sicherung des Baues.

MDZK: št.III.F.7, 1.1908, str. 418: Tätigkeitsbeirchte.

Das Schloss ist eines der schönsten des Landes uberaus malerisch gelegen. Seine Bedeutung wird noch dadurch erhöht, das es von Ein oder Zubauten späterer Zeiten im wesentlichen verschont blieb. Das Schloss konnte nach Verlegung des Bezirksgerichtes, welches seinerzeit dort untergebracht war, in einen Neubau, einem anderen praktischen Zwecke nicht zugeführt werden und begann zu verfallen, was um so entschuldbarer ist, als eine Instandhaltung des umfangreichen Baukomplexes mit wesentlichen, fortlaufenden Kosten verbunden ist.

Es ist daher^{zu} begrüßen dass mindestens die Erhaltung und Sicherung der für den Ästhetische Gesamteindruck beachtenswerten Bauteile in Aussicht genommen ist.

Slike: Fig. 196 pogled na grad.

" 197 " "

MDZK: št.III.F.12,1.1913, str. 222:Tätigkeitsbericht.

Odlomek slike (v. Lincev) sv. Mohorja in Fortunata c. v Žužemberku se nahaja v Gottmansthalovi zbirki v Radečah.

Stele, XXXVIII, 13.1.1926, str.4.

V srednji kapeli na ženski strani nad spovednico slika sv. Družine. Ozadje tvori razvalina in drevored cipres ali smerek. V ospredju sedi na levi Marija v rdeči suknji v plavem plašču, pred njo pručica na kateri stoji dete Jezus, od desne pa kleči sv. Jožef in mu podaja lilijo. Nad skupino 2 an-gelja, eden v rumeni drugi v rdeči draperiji, eden drži venec. Antonius Zubej fecit 1774. Karakter. rdeča in plava Marijina obleka. Lahke sence v obrazu, poraba roza barve. Skupina Marije z detetom je zelo lepa. Roke Marije fine. V prednji kapeli slika Marije sv. roznega venca, podpis Georg Tavčar pinxit 1859 Idria.

V 1.kapeli na ženski strani slika umirajočega sv. Frančiška Asav., ki leži na slamnici, posnet po sliki Rainwalda, ob njem stoječ angelj posnet po sliki Mar. Oznanenja v Velesovem. Razen tega še 2 druga angelja posneta tudi po Kremser-Schmidt. Slika Lajerjevksna, mogoče njegov starejši slog ali njemu zelo sorodnega mojstra. Občelava in kolorit njegova, vendar močno pod Kremser-Schmidtovim vplivom. Zanimiv obraz sv. Franč., spominja na Goetzlovo sliko v Petrovčah. Slika verjetno iz konca 18.stol.

Na balustradi kora slika sv. Mohorja in Fortunata, nad njim Marija

Marija, layerjevksna, bržkone še iz 18.stol. Marija enaka Layerjevi v Tujicah.

V l.pltarju na moški strani slika sv. Janeza Evang., layerjevksni angelji podpis na levi spodaj F.Seraf Goetzl pinx 1847. Močno layerjevsko.

V sev. kapeli sv. Janez. nep. bržkone Lavčarjev. V vel.oltarju sv. Mohor in Fortunat layerjevksna Kremser-Schmidtova angelja, deloma preslikano, mogoče Goetzl.

Stele, LXII, 22.9.1924, str.

Peter Strassburger 1732. Sv. Franč. - sav. v Žuzembergu 1733, slika sv. Antona^{9-11.}
v c.sv. Antona

Slika sv. Frančiška - sav. kaže vplive Kremser-Schmidta, torej veliko vprašanje ali je to poročilo točno.

Stele, LXXXIII, 7.8.1934, str.59.

Na portalu letnica 1769.7 lepih rokoko oltarjev. V zadnjem na moški str. slika sv. Janeza Evang. s podpisom F.Seraph.Goetzl 1847.

Lepi leseni križi kipi.

Zunaj trije lepi empirski in biedermaierski nagrobni spomeniki, eden samotno stoječ iz železa, spomenik tiskarnarja Kleinmayerja.

Karakteristično tuka šnje arhitekturalopa pred vhodi hiš obstoječa iz polkrožnih arkad slonečih na treh 4oglatih slopih. Kamniti portali z vzbočeno

Freske v prezbiteriju in na zaledni steni ladje so stilna vzporednica delu Janeza Ljublj., tako da bi skoraj smeli domnevati, da so, če že ne njegovo delo, vsaj delo njegove delavnice. O tem bi nas prepričala zlasti figure svetnic v ostenju oken prezbiterija.

Prezb. 5/8 zaključen, zunaj brez cokla. Ali je pomanjkanje cokla vpliv Primorske? ali dokaz starosti (14.stol.?)?

Na severni strani slavaloka je fragment svetnice, ki je ~~xx~~ istega dela kot freske na fasadi.

Pred pragom je plošča z napisom. Rimski ali kasnejši epitaf?

Cevc, Zap.XX.27.X.50, str.4'.

Slika na zunanjščini predstavlja v okviru iz rdečih črt od leve proti desni klečečega donatorja z r žnim vencem, nad njim grb in napisni trak z unicialnimi črkami, nato rdeča ladja z apostoli in sv. Nikolajem kot vesla em, zadaj troje jader, eno rdeče, dvojje belih. Spredej eter, ki se pogreza, in a Jezus dviga. Nato v drugem okviru na desni svetnica v zelenem plašču s ko nato podlogo, pred njo klečeča žena v noši srede 14.stol. Slika dobro ohranjena. Obsto-
ji v rdeči rizbi (mandeljnovi oči) roke deloma sorodno risane kot v Sop tnici ali na Vrzdencu, lasje rumeni. Obleka rdeče senčena. Okr.sr.14.stol. Zelo dobro ohranjeno. Izrazit risarski stil, ki učinkuje tu in tam kot predpogoj za tzv.furhan-
ske mojstre. Notri slika na slavaloku od iste roke, ostalo iz srede 15.stol. So

rodno Janezu Ljublianskemu.

Slike 2 vrste nad vhodom mogoče nekoliko mlajše.

Stele, LXXXII, 7.11.1934, str.57-58.

Vel.oltar nov 1673, prenovljen l.1911 po J.Grošlju, iz Selc(napis zadaaj)

V prezbiteriju spodaaj ostanki fresk iz 15.stol. Pod sev. oknom ostnaki originalne barve, predmet nerazločen. Med temi in sledečim oknom sveča s sv.Miklavžem. Pod arkado poslopja s cinami stoji devica, ki dviga levico z dlanjo na ven, pred njo v škofiškem ornatu sv.Miklavž, ki drži ja bolko. Mnogo preslikanega s tempera, ki se da lahko odstraniti.

V laibongah sosednjega pxx okna sv.atarina, v spodnjem delu uničena, pod arkad skoro nanovo poslikana. Izdaja ga gipsasta podlaga, barvee se dajo zmiti. Poteze v licu so neorientirane, isto velja za bštale slike v prezbit.

V sosednji laibungi sv.Barbara, ohranjena do prs. V zadnjem oknu ni nič, v juž. za sv.arijeta z zmaiem. Popolnoma nxx nva. Del glave manjka. V sosednji lajbungi sv.Rozalija. Podpis restavratorja H.Lukesch v juniju 1911.

Na levi steni slavoloka svetnik s krono in francosko lilijo v rokah, do pasu, popolnoma, naravnost grobo novo poslikan.

Na vhodni steni zgoraj ornamentalna bordura iz cin in na mavrični podlagi.

Na levi od vrat ostanki 2 slik Jezus na Oljs i gori, spodaaj speči apostoli.

Na desni Jezus pred Herodom ali Pilatom, ohranjene skoro izključno glave.

Na levi od vrat tudi na levi, Jezusa s trnjem kronajo. Močno odrgnjen. Na

desni nosi težki križ. Pri vratih spodaj na desni Zveličar odpelje Adama in Evo iz prepeklija - nanovo naslikano. Sreda 15.stol. Nimbi vrezani v steno.

Na fasadi nad vrati ostanek freske v grobi tehniki, predstavljajoč apostole v ladji na morju, med njimi zadnji, ki drži za grobo veslo v škofovskem ornatu in z mitro, sv. Miklavž. Za njim groba kontura cerkvene fasade. Peter je stopil iz ladje, Jezus pa ga vleče iz vode, da se ne utopi.

Na levi v ladji je viden ostanek šlama in pod njim očitno grba. Nad tempa napisni trak, ki pa ni več čitljiv. + I.....DE.....

Crke so uncialne. Pod grbom, klečeč bradat mož v črni obleki z velikim rožnim vencem v sklenjenih rokah - donator. Tip konca 14.stol. Na ta čas se da sklepati tudi po *pleraim po pamborih*

Na desno od te slike oddeljena je skupina svetnice s kraljevsko krono na glavi s plaščem podšitim s hermelinom in pred njo klečeče žene s pokrivalom na glavi, ki ima nabrane robove, rokavi segajo prav do zapestij in so zapeti. Karakteristična obleka te dobe.

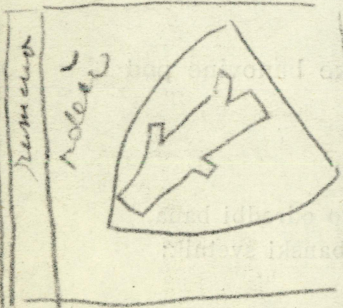
Žena, ki kleči pod svetnico je nedvomno donatorjeva žena.

Slikarja sloni na velikih konturah, ki so izpolnjene z lokalnimi barvami in malo velikih notranjih kontur v temnejših lokalnih barvah. Grobo delo konca 14.stol.

Se podira. Sev. stena sploh ni več zmožna stati.

Sev.stena: Pohod sv. 3 kraljev. Okno ga odreže. 1. črnc na belem konju z temno-rdečim jermenom, njegova obleka rdeča. remika se cel pohod paralelno s plosk-vijo. Za njim se vidita zgornja dela 2 ljudi. 1. od desne, dolgi rumenb kodri, vijoličasta obleka. 2. (oba gledata nazaj k kralju v zeleni obleki,) rumeni kodri, nastavlja na usta majhen sodček(Mače ali kje isti motiv?) Za konjem se dviga temno zeleno drevo z okroglo shematizirano krono. Za njim na sivem konju temno-rdeče jermenje, zelena šabraka. V sedlu sedi kralj. Spodaj na nogah bela, vitež-ka železna oprava. Suknja ~~temnosiva~~ rdeča svetlo(oker rumeno podšita, rokavi široki. V desni roki bel ciborij, rumena brada, karnat rdeč. lasje dolgi a la Max I, rumeni, krona gotška bela. ,evo roko steza predse in kaže s kazalcem naprej, z obrazom obrnjen naprej.

Zmota : vidi se zelo slabo, šele sedaj vidim, da na prvem konju nihče ne sedi samo temnordeča šabraka je na njem. Črnc je za njim, gleda naprej in drži nekaj višnjevega v roki. Tudi za drugim konjem drevo z dvema debli, shematsko risano. Za tem prednji del belega konja in zgornji kralja v zeleni suknji, temnordeči podšivki, v levi drži bel ciborij daleč predse, lasje dolgi rumeni. Krona bela gotška. Za njim še ena glava, 2 roki in sulica(?) V oglu grb, lila zelen Baumtrunk v črnem polju.

Spodaj v ozadju vrsta posv, ki se pade naprej kot Mače in Artina

Ozadje temnovišnjevo, spodaj rdeče in krone in deloma glave segajo v svetlovišnjeve trak. Nad tem rumen in temnordeč in bordura obstoječa iz zvezd in četverokotv, temnordeče na belem dnu, nad tem črn pas.

Lok zunaj sev. stena. Zgornji del sv. Ludovika, gezierte Haltung nach rechts gewendet, konture močne, črne. Suknja svetlo zelena, osejana z rdečimi zvezdicami. Desna roka dvignjena, pred prsmi kazalec in srednji prst stegnjena, v levi shematična burbonska lilija.

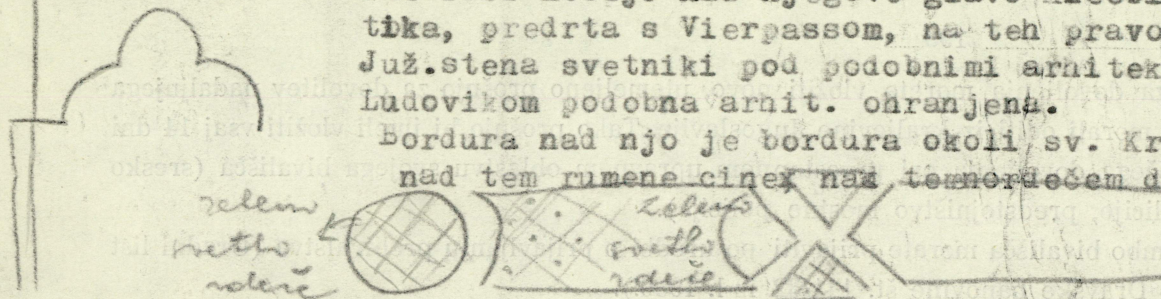
Idealiziran gol okrogel obraz, nimb rumen, velik črno rdeče obrobljen, krona zlata, lasje dolgi rumeni. Ozadje rdeče. Zelo popravljen, ves preslikan. Tudi pri 3 kraljih močne konture, modelacija lahka, karnat rdeč. Svetnice v prezbitერიju vse preslikane, pod okroglimi loki. V stoji spominja= jo močno na svetniče v Bohinju. So v laibungah oken. ^{Od juga} ~~Nikolaj~~ sv. Rozalija, sv. Marjeta, sv. Barbara, sv. Katarina. Zadnje okno je zazidano.

Čudež sv. Nikolaja na sev. steni prezbitერიja. Sv. Miklavž nad lhanom, samo Gegensinn. Barve in stoja sv. Miklavža podobna, idealiziran obraz device, ki je še ohranjena v arhitekturi. Sv. Miklavž ima belo brado, rdeč karnat.

Juž. stena slavoploka: sv. škof v zelenem ornatu palij. brada, valoviti lasje. V levi drži odprto knjigo, v desni palico. Barve slabo vidne, konture globoke, zareze v zid, stoji pod gotško arhitekturo, okotna, brez strehe, lahki stebriši nosijo nad njegovo glavo Kleeblattbogen, na teh atika, predrta s Vierpassom, na teh pravokotne Zinnen.

Juž. stena svetniki pod podobnimi arhitekturami. Tudi nad sv. Ludovikom podobna arhit. ohranjena.

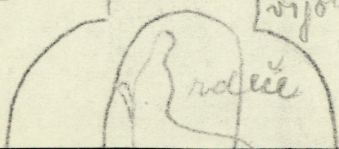
Bordura nad njo je bordura okoli sv. Kristofa v Bodeščaj, nad tem rumene cinex nad temnerdečem dnu.

Juž. stena na zah. od okna, spodnji del svetnika v pokrajini, nage noge od kolena dalje temnozelen plašč z rozetami posejan. Žraven proti zahodu v romu iz rozet in ubereck ^{manjši Knauf} sv. Katarina, pri nogah se vidi bradat glava kot bi koga pohodila. Žraven za pol manjši rom, v njem kleči pod Kleeblattbognom, ki je vijoličast, notri zeleno iz oljnen in jedro rdeče, proti vsh. obrnjen mož ^{zelen vijoličast} mož, golobrad, klečec, roke sklenjene v molitvi, oble-

ka črno višnjeva, okoli glave od rok bel napisni trak Ora - me(Stifter).

Zah. stena bordura kot na sv. Ludoviku, deloma ohranjeni dve polji.

Kristus pred Pilatom in še eno, nimbi so vrezani.

Iste dobe tudi na drugi strani vrat, 2 polji in eno spodaj, ki je popravljen.

Kristus pred peklom. Vidi se le Adam in Eva in hudič, ki ju z zakriviljenimi vilami vleče nazaj.

Portal peklenški kot pri sv. etru nad Begunjami. Vidi se še del Kristove belo rdeče(križ) zastave.

Obdaja to sliko patroniran pas iz križcev, črnih iz več delov sestavljenih na rumenem polju. Spredaj nad portalom Jezus na jezeru hodeč in sv. Peter, učenci v ladi. Spodaj na levi kleši črnoopravljen bradat mož, roke dvignjene, molek v njih. Stifter.

Na desni poleg te slike svetnica, ki neko klečečo ženo za roke prijema. Stifter.

Obe sliki preslikani po Lukeschu.

Sev. stena zunaj: od zah. Zgornji del sv. Trištota, strogo en face. Barve odrgnjene(konture močne rdeče. Plašč patroniran, lasje se lepo oprijemajo linije glave. V desni drevo, shematizirana krona. Na levi rami Arista s križnim nimbom. Desno roko dvignjeno z dvema prstoma, v levi knjigo, obleka zelena.

Zraven na levi v posebnem romu sv. škof s knjigo v roki, pred njim zgornji del klečečega stifterja. Lasje dolgi, kodri rumeni.

Dalje polovico križanja. Vidi se sv. Janeza zgornji del in skoro ves. Ar. Sv.

Janez se drži z desno ~~glavo~~ za glavo, v levi drži debelo knjigo. Tehnika a la Mače zunaj.

Stele, CVII, 13.12.1911, str.1-6;

Der Generalkonservator beantragt die Sicherung der wegen ihrer Fresken interessanten Kirche(Fig.42). An den Malereien lassen sich drei Perioden unterscheiden. Die erste Ausmalung erfolgte um die Wende vom 14 zum 15.Jahrh., sodann erfolgte gegen Ende des 15.Jahrh. eine zweite über der ersten und schließlich wurde das Presbyterium im 17.Jahrh. nochmals mit Bildern geschmückt. In jüngster Zeit wurde die Blosslegung der untersten Schicht versucht, wobei die

sehr werthvolle Mittelschicht aus dem Ende des 15. Jahrh. bis auf wenige Fragmente zerstört wurde. Erhalten sind derzeit: Von den Malereien der ersten Periode an der Eingangswand der Aussenseite das Wunder am See Genezareth und eine Heilige mit Stifterfigur und an der Nordseite eine Kreuzigung. An der Nordseite des Inneren der Zug der hl. drei Könige, untem eine Vorzeichnung von Pferden mit Kohle zu seiten des Triumphbogens und an der Südseite einzelne Heiligenfiguren, teilweise vor reichem, architektonischem Hintergrunde und an der Nord und Süd wand des Presbyteriums in der Interkolumnien eines Säulensstellung Apostelfiguren, an der nordöstlichen Scharäg wand die Apfellegende des hl. Nikolaus. Die Umrahmung im Charakter des Trecento. Von den Malereien der zweiten Periode: An der Eingangswand der Aussenseite eine Kreuzigung und Reste einer nach links ziehenden Bordüre. An der Nordwand ein Heiliger und ein Christophorus. An der Westwand des Innern drei Szenen aus der Passion, an der Nordwand ein vortreffliches Fragment mit Köpfen von Geharnischten (wohl Fortsetzung der Passion oder Kreuzigung) und Reste einer Bordüre. Links vom Triumphbogen ein Kleeblattbogen und der Kopf einer Heiligen, an der Süd wand der hl. Erasmus. Die Umrahmung dieser Bilder ist sehr vielgestaltig. Sie besteht theils aus Pflanzenornamenten, theils aus Zinnen, theils aus Gewinden. Von den Malereien der dritten Periode: Innen am Triumphbogen (Schiffseite) Verkündigung (Chorseite) Engel mit Marterwerkzeug, hl. Veronika, an den Wänden zwei Heilige, i im Chor an den Schlusswänden Engel, am Gewölbe die Kirchenväter. Diese Malereien sind roh, aber schwungvoll. Die Z.K. bestrebt eine Restaurierung der Gemälde nach folgenden Grundsätzen an: Die Malereien der untersten Schicht sind blosszulegen, zu reinigen und zu fixieren. Die mittlere Schicht ist mit Ausnahme der Passionszene an der Eingangswand abzulösen und entweder an freie Wandflächen zu übertragen oder an das Landesmuseum abzugehen. Die Malereien der obersten Schicht können bis auf ein geeignetes Beispiel (etwa die Verkündigungsszene am Triumphbogen) entfernt werden, soweit sich Malereien des 15. Jahrh. darunter finden.

Der Altar, ein gutes Schutzwerk der zweiten Hälfte des 16. Jahrh., ist nur zu reinigen und soweit Fragmente vorhanden sind, zusammenzusetzen.

MDZK: št.III.F.6, 1.1907, str. 273.

Konserv. Avsec berichtet, dass die Demolierung der Kirche beabsichtigt sei. Da dieselbe Wandmalereien enthalten soll, wird die Z.K. vorher eine Untersuchung der Kirche vornehmen.

MDZK : št.III.F.6, 1.1907, str. 168: Sitzungsberichte.

Der technische Konsulat berichtet, dass der Bauzustand der Kapelle derart bedrohlich ist, dass bei einzelnen Teilen der Einsturz jeden Augenblick gewärtigt werden kann. Dies gilt insbesondere von der Nordwand, deren Mauer stark nach aussen ausgebaucht ist. Ganze Teile des Mauerwerkes sind herausgefallen, so dass der Mauerwerksverband, der an und für sich sehr mangelhaft war, vollständig zerstört ist. Leider enthält gerade diese Wand die wertvollsten Malereien, die jedoch namentlich an der Innenseite auf das Ärgste gefährdet sind. Auch die Wand mit dem Triumphbogen ist durch starke Sprünge zerklüftet, die Malereien jedoch sind hier relativ gut erhalten. Der Zustand der übrigen Wände und der Dachung ist ein guter oder wenigstens ein solcher, dass Sicherungsarbeiten einen guten Erfolg versprechen. Das Ziegelpflaster ist zum Teil zerstört.

Im Hinblick darauf, dass die Kirche wegen ihrer Malereien vom Standpunkte der Denkmalpflege ganz besondere Beachtung verdient, spricht sich die Z.K. gegen die geplante Demolierung aus. Sie beantragt, dass die Süd und Westwand durch Streben gestützt, die auf keinen Fall weiter zu erhaltene Nordwand abgerissen und neu aufgeführt, die Wand am Triumphbogen durch Schliessen der Sprünge und Verankerung gesichert werde. Die Malereien der Nordwand wären, wenn möglich abzunehmen und auf die neu zu errichtete Wand wieder aufzutragen, die Malereien der übrigen Wände zu sichern.

MDZK. št.III.F.7 1.1908, str. 143: Tätigkeitsberichte.

Maler Viertelberger berichtet, dass eine Sicherung der Malereien ohne eine gleichzeitige teilweise Sicherung des Bauzustandes nicht durchgeführt werden kann. Da die Nordwand unbedingt demoliert werden muss, eine Wiederbefestigung der Malereien dieser Wand an der neuen Mauer mit grossen Schwierigkeiten und Geldopfern verbunden wäre, da der Malgrund nicht eben ist, schlägt er vor, an der neuen Mauer nur Probestücke, die sowohl für die Zeit als für die Technik der Malereien von Wert sind, zu befestigen.

MDZK: št.III.F.7, 1.1908, str.209:Tätigkeitsberichte.

Maler Luschin berichtet, dass sämtliche Mauern so von Feuchtigkeit durchsetzt und durchseucht sind, dass eine Reinigung und Sicherung der Malereien nur durchführbar wäre, wenn sie von den Wänden abgelöst wurden. Die Z.K. erklärt sich hiemit einverstanden.

MDZK: št.III.F.7, 1.1908, str. 367: Tätigkeitsberichte.

Das k.k. Ministerium f.K.u.U bewilligt für die Abnahme der Malereien der Nordwand eine Subvention vom 1500 K.Maler Luschin berichtet über die durchgeführten Arbeiten: Im Presbiterium reinigte er die Darstellung des hl.Nikolaus mit den Mädchen, im Chorabschlusse legte er drei vermauerte gotische Fenster bloss von denen zwei in den Laibungen gut erhaltene Figuren von vier heiligen tragen. Im linken Fenster links die Figur der hl.Katharina, rechts die obere Hälfte der hl.Barbara, im rechten Fenster links die hl.Theresia, rechts die hl. Elisabeth.An der Südwand des Langhauses, wo bei Entfernung des Kalksinters auch die Farbschichte in Mitleidenschaft gezogen wurde, fand er neben der schon früher zu Teil sichtbaren Figur der hl. Katharina die Figur des Donators und ein Spruchband ora pro nobis. Unterhalb der schon früher sichtbaren Darstellungen der "Dornenkrönung" und "Christus vor dem hohen Priester" an der Westwand wurden geringe Fragmente der Malerei, eine grösstenteils erhaltene, sehr charakteristische Darstellung von Christus in der Vorhülle und - stark beschädigt : die Auferstehung blossgelegt. An der Nordwand wurde

die Darstellung der hl. drei Könige bis zur unteren Bordüre blossgelegt. Die Gemälde wurden gereinigt und fixiert.

MDZK: št.III.F.7, l.1908, str. 417: Tätigkeitsbeirhcte.

Die Kleine Kirche ist innen und aussen mit mittelalterlichehn Fresken geschmückt die von verschiedenen Händen herrührend und aus verschiedenen Zeiten stammend, auf einem kleinen Raum vereint einen Überblick über die Entwicklung der mittelalterlichen Wandmalerei in Krain zu geben vermögen. Leider erwies sich der Bauzustand als so schlecht, dass die Nordwand der Kirche wird neu aufgeführt werden müssen. Die Z.K. empfiehlt folgendes Programm: Die Fresken an der Nordwand sind abzunehmen und sorgfältig aufzuwahren. Hierauf ist diese Wand neu aufzuführen und ein neues Dach über der Kirche zu errichten. Nach Vollendung der baulichen Restaurierung sind die Fresken wieder in die neue Mauer einzufügen. Der hübsche Barockaltar in ~~der~~ ~~neuer Mauer einzufügen~~ der Kirche ist neu zu fassen, die fehlenden Teile können ergänzt werden.

MDZK: št.III.F.10, l.1911, str. 242-243: Tätigkeitsberichte.

Maler ~~berichtet~~ Lukesch berichtet, dass die Fresken an den Längswänden der Kirche in den letzten Jahren derart gelitten haben, dass weder an eine Restaurierung noch an eine Übertragung der Reste mehr gedacht werden kann. Dagegen habe er die an der Westwand und an der Triumphbogenwand, sowie die im Presbyterium befindlichen Fresken gesichert. Ein Gemälde an der linken Seite des Triumphbogens war mitwilligerweise zerstört worden, jedoch kam darunter eine ausgezeichnet erhaltene ältere Malerei zum Vorschein (Halbfigur des hl. Ludwig.)

MDZK: št.III.F.10, l.1911, str. 402: Tätigkeitsberichte.

Restavriranje cerkve sv. Miklavža: Ta mala cerkev je vda okrašena s srednjeveškimi freskami iz različnih časov. Te nam kažejo na malem prostoru ves svoj razvoj kranjskega nastenskega slikanja. Ker pa je zgradba tako slaba, da bo treba se verno steno na novo zidati, nasvetuje centralna komisija, naj se snamejo freske s severnega zidu: nato naj se zid znova zgradi in vanj naj se vzdajo stare freske.

Mali zapiski, Carniola II. 1912., str. 341.

Slika na fasadi ikonografska: v rudeče-belo rumenem okviru sta dve sliki. Večja leva predstavlja rudeč čoln z 2 belima jamboroma, na levega pleza po vrvi zelen mornar, v čolnu sede apostoli (vsi nimbirani). Desno ~~xxxxx~~ spred v beli obleki Peter, ki ga drži Jezus.

Pod čolnom riba, levo ob čolnu klečeč donator, molitveno sklenjeni roki in rožni venec od njega navzo gr se vije dolg napisni trak sedaj nečitljivi "Raztočin...orate"

Nad njim za hrbtom ostanek rudečega po strani nagnjenega ščita, na katerem je čelada z rudečim plaščkom.

Celada je sive barve.

Na ščitu je diagonalno od leve spod k desni na vrhu videti siva okleščena palica.

Desna slika predstavlja stoječo kronano svetnico v beli tuniki in zelenem plašču, ki blagoslavlja očitvidno klečečo ženo z molitveno sklenjenimi rokami v nagubani beli peči - donatorko. Slog dosledno risarski: rudeča, bela, rumena in zelena barva prevladujejo. Obrazi ostro izrisani. Značilna risba ustnic.

Svetnik na sev, steni slavloloka, ki je v obrazu obupno šminkan je iste roke kakor slika na fasadi.

V prezbiteriju ostanki slikarije po vseh spodnjih stenah. Gotski obok je nadomeščen z baročnim.

Na sev. steni od slavloloka do okna v arkadah stoječa figura. Naključvana barva odrgnjena. Na desnem koncu te stene s ?, ki dviga kepo zlata k čisto odrgnjeni arhitekturi, kjer se prikazuje dekle z dvignjeno levico.

Tip obraza Miklavževega in posebno zeleno-rumena *mita*

spominja na Miklavža v čudežu z mladeniči na Visokem.
 V ostenjih okenskih zaključkov so pod arkadami stoječe device, po restavraciji močno zabrisane: Katarina, Barbara, Marjeta?, Doroteja.
 Zahodna stena je ~~mal~~ bila vsa poslikana. Vrh obroblja širok dekorativen pas, na vrhu rumeno-rudeč vzajemsko suličast motiv, znan od Janeza Ljubljanskega.
 Nato širok belo vokvirjen patroniran pas prekinjen z okroglimi in rombičnimi motivi. (X)

Delo ohranjeni prizori: levi z na tleh čepeče figure z nimbi apostoli? na Oljski gori? Desna slika prikazuje na d. sedež z baldahimom in sedečo postavo, z beneško doževsko zašiljeno kapo, pred njim Jezus (s križnim nimbom) in skupina ljudi. Dva prizora na desni sta nerazločna. V pritličnem pasu je ohranjen salo del desno od vrat. Pri vratih Adam in Eva čisto gola, ki odhajata proti levi, zelen hudič z zelenim kaveljnom zadržuje Evo. Desno od tega sarkofag kot del slike Vstajenja. Bordura je patronirana s križci.

Slikarija prezbiterija in skupine z Adamom je istočasna - sr. 15. stol.

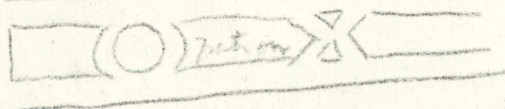
Zveza z Janezom Ljubljanskim, posebno risba obrazov.

Zgodovina stavbe: ladja še romanska ali zgodnje gotška. Prezbitერიj gotski prizidek, baročno novo obokana in slavolok razširjen sredi 17. stol.

Sev. stena se je 1911 podrla.

Stele, XXVIA, 13.4.1960, 49-50°

(X)

Zveza s likarijami v c.sv.Nikolaja v Pamgrčgrmu.

Stele, XXVIA, 16.6.1960, 53-56°